

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 285. [i.e. 281]. Vtrùm Deus possit aliquid in nihilum redigere, ac de facto aliquid in nihilum redigatur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

non solum productiuas, sed etiam conseruatiuas rerum, ac proinde in hoc sensu conseruat immediatè omnes res creatas.

3. Articulo secundo quærit, vtrum Deus aliquas creaturas conseruet, mediantibus alijs creaturis.

Respondet, quod vna creatura potest conseruare aliam, tum indirectè, & per accidens, tum directè, & per se. Probatur prima pars. Illud enim dicitur conseruare alterum indirectè, & per accidens, quod remouet, vel impedit actionem corruptentis; sed vna creatura potest remouere, vel impedire actionem corruptentis alteram creaturam, e. g. sal impedit actionem putrefactiuam carnum, & sic conseruat carnes, ne corruptantur; potest aliquis remouendo ignem, impedire ne ignis comburat ligna: ergo. Probatur secunda pars: nam illud dicitur conseruare alterum directè, & per se, à cuius actione alterum dependet secundum esse, eo pacto, quo lux dependet à luminoso, puta à Sole, vel igne: ergo. Concludit Sanctus Thomas, quod Deus conseruat res quasdam in esse, mediantibus aliquibus causis, & quod Astrologi attribuant Saturno, qui est supremus planetarum, res fixas, & permanentes. Aliqua tamen conseruantur à solo Deo, ex gratia quæ sunt à solo Deo: Videri possunt, quæ de hoc puncto dixi in Philosophia quæst. vltima ad 3.

4. Quæritur, an Deus omnia conseruet immediatè, vel aliqua conseruet solum mediatè, e. g. an Deus conseruet immediatè sola corpora cœlestia, quæ corpora cœlestia per virtutem acceptam à Deo conseruent inferiora, Deo non præstante alium concursum immediatum ad conseruationem inferiorum. Quæstio pendet ab alia quæstione magis vniuersali, vtrum Deus concurrat immediatè ad omnes actiones causarum secundarum. Si enim concurrat immediatè ad omnes actiones primo productiuas rerum, concurrat etiam ad conseruatiuas. Et quia quæst. vltima Philosophiæ diximus Deum concurrere immediatè ad omnes actiones primo productiuas, diximus consequenter Deum concurrere etiam ad actiones conseruatiuas, vt etiam docet Sanctus Thomas qu. 105. ar. 5.

QVAESTIO CCLXXI.

Vtrum Deus possit aliquid in nihilum redigere, ac de facto aliquid in nihilum redigatur?

S. Th. qu. 104. ar. 3. & 4.

1. **A**rticulo tertio quærit, vtrum Deus possit aliquid in nihilum redigere? Respondet, quod iuxta errorem eorum, qui dixerunt, quod Deus res ad extra producit ex necessitate naturæ, sequitur Deum etiā

ex necessitate naturæ res productas conseruare, ac non posse illas in nihilum redigere. Sed quia, vt dictum est supra à Sancto Thoma, quæst. 19. art. 4. & à nobis quæst. 49. de fide est Deum creaturas liberè produxisse, ac potuisse non producere iuxta illud Psal. 113. *Omnia, quaecumque voluit, fecit*, dicendum consequenter Deum liberè res conseruare, ac posse illas in nihilum redigere, subtrahendo actionem conseruatiuam illarum. Ideò Ierem. 10. Deo dicitur. *Corripe me Domine: verumtamen in indico, & non in furore tuo, ne forte ad nihilum redigas me.*

2. Addit Sanctus Thomas in respons. ad 1. & 3. quod non esse non habet causam per se; & in hoc sensu Augustinus lib. 83. qu. qu. 21. dicit, quod *Deus non est causa tendendi in non esse*. Potest ergo Deus solum per accidens esse causa, vt res in nihilum redigantur, subtrahendo scilicet suam actionem conseruatiuam, ideoque si Deus rem aliquam redigeret in nihilum, hoc non esset per aliquam actionem, sed per hoc, quod ab agendo cessaret.

3. Articulo quarto quærit, vtrum de facto aliquid in nihilum redigatur.

Respondet negativè iuxta illud Ecclesiast. 3. *Didici, quod omnia opera, quæ fecit Deus perseverant in æternum*. Probatur: nam si redigerentur in nihilum, vel redigerentur in nihilum naturalitè, ac iuxta cursum naturalem rerum, vel miraculosè, ac Deo operante præter ordinem naturalem rerum: neutro modo rediguntur in nihilum: ergo. Probatur prima pars minoris. Substantiæ create iuxta suam naturam, vel sunt immateriales, vel materiales; si sunt immateriales, non habent potentiam ad non esse, ac proinde sunt incorruptibiles, ac naturalitè non possunt redigi in nihilum. Si sunt materiales, constant ex materia prima ingenerabili, & incorruptibili, ac proinde dum res materiales corruptuntur, naturalitè semper remanet materia prima, & sic non rediguntur in nihilum. Probatur secunda pars. Nam quæ sunt miraculosè, ordinantur ad manifestationem gratiæ, ideoque Apostolus 1. ad Corinth. 12. cum dixisset; *unicuique datur manifestatio spiritus ad utilitatem*, affert exemplum, in operationibus miraculorum: sed gratia non manifestatur, redigendo res in nihilum, sed illas conseruando, cum per hoc magis appareat diuina omnipotentia, & bonitas: ergo. Licet ergo Deus manifestet suam potentiam, producendo res ex nihilo, tamen redigendo res in nihilum, potius impediret manifestationem suæ potentiæ, quam maximè ostendit, res conseruando, iuxta illud Apostoli ad Hebr. 1. *portans omnia verbo virtutis sue*. Ex infirmitate etiam diuinæ virtutis sequitur, quod aliquæ res in infinitum durent.

4. Quæres: quare formæ, & accidentia, quæ non constant ex materia tanquam ex parte,

parte, cum desinunt esse, non redigantur in nihilum.

Respondet Sanctus Thomas in respons. ad 3., quod non omnino rediguntur in nihilum, non quia aliqua pars eorum remaneat, sed quia remanent in potentia materiæ, vel subiecti.

QVAESTIO CCLXXXII.

Verum Deus possit immediatè mouere materiam ad formam, & possit immediatè mouere aliquod corpus?

5. Th. quæst. 105. ar. 1. & 2.

1. **S**ecundus effectus diuinæ gubernationis est rerum mutatio, & motus, ideoque Sanctus Thomas postquam quæst. 104. egit de conseruatione rerum, quæ est primus effectus gubernationis, quæst. 105. & sequentibus agit de secundo effectû, qui est mutatio, & motus rerum. Et quia Deus potest res mutare, & mouere, tum per se ipsum, tum per alias creaturas, ideo quæst. 105. agit de motu, & mutatione, qua creaturas mouet, & mutat per se ipsum: quæst. 106. & sequentibus de mutatione, & motu, quo vnam creaturam mouet per aliam.

2. Articulo igitur primo quærit, vtrum Deus possit immediatè mouere materiam ad formam?

Respondet affirmatiuè. Probat: nam potentia passiuâ potest reduci in actum à potentia actiua, quæ eam continet sub sua potestate: sed materia est potentia passiuâ ad formam, quæ est actus materiæ, Deus autem est potentia actiua, & cum materiam produxerit, continet materiam in sua potestate: ergo Deus potest materiam reducere ad suam formam, & actum: sed reducere materiam ad suam formam, & actum, est mouere materiam ad formam: ergo Deus potest mouere materiam ad formam. De facto autem dum vt narratur Gen. 2. *Formauit Deus hominem de limo terræ*, mouit materiam ad formam hominis.

3. Addit primo Sanctus Thomas in resp. ad 1. quod quia Deus licet non constet ex materia, & forma, tamen continet eminenter tum materiam, tum omnes formas, tum quodlibet compositum, ideo sicut compositum generans potest materiam mouere ad formam, generando sibi simile, ita & Deus potest immediatè mouere materiam ad quamlibet formam. E conuerso aliæ formæ non existentes in materia non possunt mouere materiam ad formam, quia materia non continetur in virtute alicuius creaturæ substantiæ separatæ. Et ideo daemones, & Angeli operantur circa hæc visibilia, non quidem imprimendo formas, sed adhibendo corporalia semina. Videri

possunt quæ de hoc puncto dicta sunt supra, quæst. 203.

4. Addit secundo in respons. ad 2. & 3. quod licet Deus sit agens vniuersalissimum, tamen quia ad extra liberè operatur per intellectum, & voluntatem, & cognoscens formas secundum omnes rationes specificas, & indiuiduales, potest determinatè hanc, vel illam formam ad nutum prout voluerit materiæ imprimere. Quia verò causas secundas ordinat ad producendos determinatos effectus, potest etiam determinatos effectus producere per se ipsum sine quocumque alio.

5. Articulo secundo quærit, vtrum Deus possit immediatè mouere aliquod corpus?

Respondet, quod erroneum est dicere Deum non posse facere per se ipsum omnes determinatos effectus, qui sunt per quamcumque causam creatam. Vnde cum corpora moueantur immediatè à causis creatis, nulli debet venire in mentem, quin Deus possit mouere immediatè quodcumque corpus.

6. Probat: nam omnis motus corporis, vel consequitur formam, eo pacto, quo motus grauium, & leuium consequitur formam illis impressam à generante, vel est via, & dispositio ad formam, eo pacto, quo calefactio est via, & dispositio ad formam ignis: sed agens, quod formam imprimit, potest materiam disponere ad formam, & potest dare motum, qui consequitur formam: Ex: gr: ignis, qui potest generare ignem, potest calefaciendo materiam disponere ad formam ignis, & ignem genitum sursum mouere, ideoque motus grauium, & leuium tribuitur generanti: ergo Deus, qui vt dictum est num. 2. potest materiæ immediatè imprimere quamlibet formam, potest etiam quodcumque corpus mouere quolibet motu. Licet autem, vt docet Aristoteles 7. physic. text. 9., & sequentibus mouens, & motum debeant esse simul, ac proinde mouens debeat tangere motum, tamen non requiritur, vt mouens tangat motum contactu corporali, sed sufficit, vt illud tangat contactu virtuali: Deus autem quamlibet creaturam tangit contactu virtuali, licet à nulla creatura tangatur, quia nullius creaturæ virtus naturalis potest ad ipsum pertingere, ideoque Dionysius cap. 1. de diu. nominibus dixit, quod *Dei non est aliquis tactus*, passiuus nimirum, quo tangatur, & patiatur ipse Deus, licet possit dari tactus actiuus, quo Deus tangat creaturas, atque in eas agat. Rursus licet Deus moueat vt obiectum desideratum, & intellectum, tamen non est necesse, vt moueat tanquam desideratum & intellectum à mobili, sed sufficit, vt moueat tanquam desideratum, & intellectum ab aliquo, vel etiam à se ipso: ergo licet Deus non possit desiderari, & intelligi à corporibus mobilibus, tamen vt amatus, & intellectus à se ipso,